

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyílttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Szemle.

A „Pesti Hírlap” 216. számában egy okos vezércikket szentelt a marostordamegyei rendkívül sajnálatos háborúság alkalmából annak a bizonyítására, hogy „a magyar vidéknek minden ügye országos érdek”, mert ott lakik az igazi nemzet, s mert a magyarságnak és a kulturának terjesztésére s az igazi nagy Magyarországnak kiépítésére az egyetlen terület a vidék.

Ha tehát a vidéken bomlik a társadalom s pusztít a politikai viszály, az az országnak a kára. Erdélyben nem szabad két magyar embernek összeveszni, mert annak csak az oláh és a szász látja a hasznát. Azért tehát Marosvásárhelyre egy nemzeti profétának, egy aranyszáju Apponyi Albertnek kellene hirtelen leutazni, hogy megnyugtassa háborgó kedélyeket s a civódó magyarokat kibékítse. Gróf Andrássy belügyminiszter rendeletekkel, vizsgálatokkal és felfüggesztésekkel akar rendet csinálni Maros-Tordában. Az nem ismeri a magyar természetet, aki azt hiszi, hogy Magyarországon rendelettel rendet lehet csinálni. Pláne egy vármegyében! Hiszen arra rendezték be a vármegyéket, hogy a rendeleteket ne respektálják. A méregfoga ennek az egész affairének az, hogy az uralomra jutott 48 asok több tisztviselőre azt mondják, hogy azok darabontok voltak s azért ki akarják állásukból üldözni. Más oldalról pedig úgy vedekeznek, hogy a darabont-korszak alatt megyei határozat folytán szolgáltak a tisztviselők, tehát ők nem voltak darabontok.

A „P. H.” emlékeztet arra, hogy ő kezdeményezte a darabont-üldözést. De aztán mi történt? Az, ami a sárbaesett szilvával: jöttek az emberek s azt mondták, hogy ez sem sáros, az sem sáros és lassanként egy sereg szilváról lenyalták a sárt és visszatekették a kosárba; lenyalták egy sereg darabont tisztviselőt a politikai sárt és visszarakták a hivatalába. Budapesten igen népszerű méltóságos urakat nevezhetnénk meg, akik előmenetelüket a darabont-kormányhoz köszihothették s a koalíciós kormány és koalíciós sajtó lenyalta róluk a sárt és ma: nemzeti fényben ragyognak! Hát amit Budapest megcsináltak, azt meg lehet csinálni vidéken is, Maros-Tordában is.

Vagy legyenek egyformán szigorúak és következetesek a darabont-üldözésben mindenütt, vagy pedig helyezkedjenek mindenütt arra a magasabb erkölcsi álláspontra, hogy ahol valami kényszerhelyzet menti a nemzeti ellenállásban való részt nem vételt s ahol igaz magyar karakter és kiváló szakképzettség alakít egy állásra képesít, ott a megjavult embert hagyják meg s különösen selejtebb elemmel ne helyettesítsék. Mert meg kell azt gondolni, hogy a divatos és népszerű politikai áramlatokkal mindig egész sereg svihák uszik s a diadalmámoreban sem szabad népszerű nullakkal helyettesíteni kissé tán politikailag kompromittant, de egyénileg értékes elemeket.

Ebből a magasabb etikai szempontból kell a minisztereknek és a közvéleménynek

is megítélni a marostordai eseményeket s az összes vidéki mozgalmakat.

Kérdjük, ha egy elfogulatlan budapesti nagy lap, mely különben a koalíció egyik legelterjedtebb független lapja, magassabb szempontból és budapesti példákra utalva így ítél még a „darabontokról” is, akkor miért üldözik vármegyénkben Szász József alispánt, Novák Ferencz gyulafehérvári polgármestert s másokat, akik éppen úgy nem voltak darabontok, mint pl. báró Bánffy Kázmír, aki — kényszer helyzet nélkül éppen úgy szavazott mint azok az urak? Hypocritaság, szerencsétlen politikai elfogultság, sőt rossz indulat indította és folytatja ezt a rövidlátó üldözést, melynek főleg br. Kemény Árpád főispán vehetne véget, ha be tudná látni az „alsófehériek” szomorú szereplésének haszontalan és magyar szempontból káros voltát.

Az „A—r” hosszú, hosszú cikket eresztett meg, valószínűleg „egy anyaköri” tollból, melynek zaradékát ajánljuk követésül az esküszertű fogadalommal tünterhelt „alsófehéri” pártnak: „Ne tekintse senki és semmifele érdektársaság a vármegyét örökségnek, melyhez nem juthat senki más, mint az ők jelöltjük!” Nagyon helyes. Ezt tessék követni. Tessék csak szabad választásra bízni a dolgot, s nem „terrorizálni” hiszekény embereket gyanúsításokkal s „oláh paktumról” stb. szülő rágalmakkal. Hiszen a szabad alkotmányos választás nagyobb dicsőségére már azt is

TÁRCZA.

Amerikai levél.

Columbus Ohio, 1907. aug. 26.

A mikor idóm engedi, olvasgatom a „Szabadság” cz. lapból, hogy Magyarország népvándorlása nemcsak nem csökken, hanem folytonosan emelkedik. Hát én most ezekben a sorokban leírom tehetségem szerint, ámbár leírás utján nehezen érthető meg, milyen állapotok várokoznak itt a bevándorlott népre?

Hogy mit dolgozik itt a nép: erre a kérdésre otthon ki tudna pontos és kielégítő feleletet adni?

Bevándorlott népünket életveszélyes gyárakban, föld alatt egészségtelen bányáuregekben, földszint pedig nagy kő- és vasdarabok emelésére, két-három méter mélységű sánczok készítésére alkalmazzák. A korlát nélküli gyárak semmi életbiztonságot nem nyújtanak. A gyárak villamos és gőzerővel hajtott kerekei és gépei hány magyarokat oltottak ki s még hányakat fogják kioltani sok reményre jogosító életét?! Napi runden

vannak itt a balesetből származó halálosok és benuások.

Nagyon téved az, a ki azt hiszi, hogy itt a pénzt könnyen szerzik. Ellenkezőleg: ugyancsak meg kell szenvedni érte. Itt nem napszámot, hanem óraszám szerint teljesített munkát fizetnek. Ha pénzt akarunk szerezni: akkor ne legyen sem ünnep, sem vasárnap; szünet nélkül a tulságosan terhes és életveszélyes munkával kell küzdeni. Tíz-tizenkét órát pontosan ki kell tartani, de nem lehet ám közben ácsorogni és dohányozni. A dohányzás munkaközben a legszigorúban tiltva van.

Munka közben gyakran lehet hallani: „komán boj, háráb, gohet,” a mi magyarul azt teszi: „jőjj, mozogj, siess”. Munka közben még beszélni sem szabad; ha 2—3 szót szól az ember, mindjárt ráförmed a munkavezető: „csáráb”, a mi azt teszi: „hallgass!” Ha tovább beszélget, rögtön elbocsátják. Ilyen itt az élet; mégis ide vágyik a nép magának földi jólétet keresni!

Hányan hagyták oda a kedves magyar hazát azon reményben, hogy itt a sokat ígérő és keveset adó földön lerakja a boldogulásnak biztos fundamentumát. De a re-

mény nagyon sokszor csalódást hoz; a ki szegény volt otthon, itt koldus lett. Hány százan keseregnek itt életük romlása felett!

Szomorú kepet mutat az erkölcsi züllöttség. Lépten-nyomon látható, hogy a sörcsarnokok olyan emberekkel van tele, kik Istenükről, hazájukról s otthonhagyott családjukról teljesen megfeledkeztek.

Mindenkinek azt a tanácsot adhatom, hogy jól gondolja meg, mit tesz, mielőtt utra indul; mert ha valami jószerecsse nem kedvez, megsíratja egész életére. A ki Amerikába jön, az utazási költsége jövet-menet 600 korona; hat hónapig tehát csak a hájtársulatoknak keres. Hát a családja ezalatt mit szenved otthon! S ő maga mennyit kesereg, nyomorog e hosszú idő alatt!

Magam is több esetben voltam szemtanuja, hogy a gép zakatoló kerekei ember-életet ragadtak magukkal áldozatul. Megdermed az ember lelke a látványtól, de nincs mit tenni; tovább kell dolgozni a veszélyek között. Nem fordítanak itt semmi gondot a munkások épségére s egészségére. Ha egyik kidől, ez a jelszó: „arajt” (jól van!), nyomják helyébe a másik borzalomtól elsápadt embert. Nem szenved hiányt a gyilkos gyár,

híresztelgetik, hogy a nekik nem tetsző tisztviselőket nem is fogják kandidálni!!! Ki hallott, ki látott ilyet eddig a mi vármegyénkben? Ilyen felfogás volna az új korszak embereinek vezető csillaga saját különleges alkotmányosságuk kisedés látókörében?

Az „anyakör“ időjosa ismét megszólalt. A kolozsvári „Ujság“-ban jövendőli, hogy Szász József pártja, ha jelöltjét a népszerűbb Báuffy ellen nem tudná megválasztani, akkor dr. Varró László nagyenyedi polgármestert szándékozik fölépíteni. Természetesen mindjárt gondoskodik is egy hatóságos és mindenre alkalmas orvosszerről ez ellen az eshetőséggel szemben: elnevezi dr. Varrót is darabontnak. Ugy látszik, hogy az „anyakör“ időjósának most már mindenki darabont, aki neki „esküszere fogadalmat“ nem tesz, aki az ő jelöltjére nem szavaz, a ki az ő érdekeit nem támogatja. Rettenetes volna, ha nem volna olyan neveltséges „időjós“ úr az ő bolondériájában. Vigyazzatok emberek! Te ügyvéd, ha ingyen nem perelsz neki; te napszamos, ha bérlet követeléd tőle; te gyűjtő, aki jótékony vagy pártzélra gyűjtővet visesz hozzá; te mészáros, ha a hus árát, te szabó, ha a ruha árát mered kéri tőle; te választó, ha nem szavazol rá, mikor ő követeli tőled: mindannyian darabontok lesztek. Csak ő nem, mert ő bizonyosan magára szavaz. Hajczi! ne rugdalózzal. Ha félrecsuszik rólad az oroszlanbőr, egyszerűbe kilátszanak alóla a füleid. Ne haborgasson téged a Szász József jelöltségének a sorsa. Majd csak valahogy megbirkózik a Báuffy Kazimir népszerűségével.

Politikai hírek.

A kiegyezés. A két kormány tagjai napok óta tárgyalják Bécsben a kiegyezést. Az osztrák lapok nagy hangon követeltek a kvóta emelése és a bankszabadalom meghosszabbítása kérdéseinek már most való eldöntését, vagyis a junkdímot. Ez nemcsak hogy nem sikerült nekik, hanem ellenkezőleg az osz-

mert jön a haza földéről, mint a vágóhidra hajtott jászág.

Hát mit kerestél az, a ki kéz vagy láb nélkül maradt s — a mint igen gyakran láthatni — városról-városra jár könyöradományokat kérégetve?

Nem hiszem, hogy a világ összes országában együttvéve annyi csonka s béna ember volna, mint az Egyesült Államokban. S ezt tartják a boldogság országának!

Még a vasutakról s azok munkásairól akarok röviden megemlékezni.

Amerikában a vasuton dolgozó embereket, bármilyen időszak legyen, bár a vonatok naponta 20—30 renden közlekednek, 8—10 kilométer távolságban minden lakott helytől, kopár, lakatlan területeken telepítik le; jó ivóvizet, elemi szert nem igen lehet kapni; a társulat a munkás népre semmi gondot sem fordít, csak a munkát követeli és erőlteti. Éjjeli szállásul a fű vagy száraz level szolgál; esős időben és éjjel az otthoni sátoros cigányokéhoz hasonló elhasznált ponyvát adnak, a melyen csak akkor nem esik be az eső, mikor künn tiszta és csillagos az ég. A ponyvasátorért a társulat minden munkás fizetéséből havonként 50 czentet von le; ha szalmát ad, bármi keveset, azért 5 czentet.

trák kormány hajlandó olyan formákhoz hozzájárulni, melyek Magyarország gazdasági és politikai függetlenségét intézményesen ki-domborítani alkalmasak. Csak azt nem tudják még, hogy milyen árt kíván ezért, a mihez tulajdonképpen nem is volna szabad hozzászólnia. Mert ha formában enged, bizonyosak lehetünk, hogy megszarol érte. Csak fizessen a magyar, formát kaphat eleget — így gondolkoznak.

Az abrudbányai állami polgári fiúiskola megnyitása.

Szeptember 6-án teljesült az abrudbányaiak azon vágya, hogy egy magasabb színvonalon álló intézet adassék Abrudbányának is.

Erre a napra, mintán 21 képviselőtestületi tag kérte a rendkívüli közgyűlés összehívását, a polgármester a képviselő testületet összehívta, s kijelentette, hogy az iskola ünnepélyesen megnyitattik.

Mire Mózes Mihály indítványozta, hogy a vallás- és közoktatási miniszter úr ómagyméltóságának, valamint Morlin miniszteri tanácsos úrnak és a kir. tanfelügyelő úrnak küldjön a képviselő testület hála illetve köszönő táviratokat, a mi lelkesedéssel és azon hozzáadással illetve kiegészítéssel fogadtatott el, hogy a főesperes úr óméltósága és Üchtricz képviselő is üdvözöltessek.

A közgyűlés után a képviselőtestület ünnepélyesen átvonult az iskola helyiségébe, hol Medzny János g. elnök üdvözölte a polgári iskolai tanító urakat, s mint házi gazda rendelkezésükre bízta a helyiséget, felemelve azt is, hogy a gondnokság hálaival emlékezik meg a volt országos képviselőről is, kinek nagyrészt lehet köszönetet mondani az iskoláért.

Mire Némethy Samu igazgató igen ügyesen válaszolva a polgári iskola fontosságát, üdvözölve a nagyszámban megjelent szülőket és növendékeket, ígéretet téve arról, hogy az iskola felvirágoztatásáért ő és tanító-társai mindent megtesznek, a polgári fiúiskolát megnyitotta.

Este a város előkelősége a Detonáta

Ez aztán igazi betyár élet; de még most jön a java. Délután fel hatkor kezdődik a munkaszünet. Este vacsorázni kényszerülnek. Este vacsorázni kényszerülnek, de nincs mit. Szakácsnak, szakácsnénak se híre, se hamva. Fölkerekedik a fáradt munkás a legközelebbi falu vagy város felé; itt gyorsan összevására az, a mit kap; s mire visszaér, már 9—10 óra. Észik valamit, alig várja, hogy pihenessen. Az ételert senkihez sem mehet panaszra.

Vasárnap nem dolgoznak. De templomba a távolság és magyar istentisztelet hiánya miatt nem mehetnek. A sátor mellett összerendezve egy-egy templomi énekkel dicsérik az Istent. Templomozás után mindenki főzéshez lát, ha enni akar. Azután meg jön a mosás, ruhavarrás, talpalás; a ki élni akar, ezt mind magának kell végezni. Csak egy van ennél a munkánál, a mivel többet ér a gyári foglalkozásnál, hogy t. i. nem életveszélyes.

Ezekből megítélheti bárki, hogy melyik a boldogabb ország, ez-e vagy a mi édes otthonunk? Iskolákat nem végeztem, a munkától reszket a kezem, azért sok hibát ejthettem, miért is szíves elnézését kérem.

Alázatos szolgája
Ózdi Gulyás Mihály.

helyiségében barátságos vacsorára jött össze, hol mintegy reggel három óráig tartott a magyaros áldomás ivása a nagy nap öröme és tanítótestület üdvözlésére.

A mint tudjuk a beiratkozottak száma már 70. Ez a szám eléggé igazolja, hogy erre az iskolára nagy szükség volt. A beiratkozottaknak mintegy 45%-a román.

Jól tenné a gondnokság, ha A. és B. osztályba sorozva a tanulókat parallel osztályokat állítatna be, mert úgy sikeresebb lenne a tanítás is.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szívesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **Áthelyezés és kinevezés.** Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök Csáby István nagyenyedi és Audrási Rezső szegedi segédlelkész-hitoktatókat kölcsönösen áthelyezte. A helybeli róm. kath. elemi fiú- és leányiskolához tanítónak Budai László okl. tanító, minorita rendtagot nevezte ki.

— **Az erdélyrészi kollégiumok** összes tanárai meghívták a Zilahon folyó hó 22-én tartandó harmas ünnepélyre; ez alkalommal szenteli fel Bartók György erdélyi református püspök a Wesselenyi-kollégium új épületét, az új református templomot és ekkor tartanak az erdélyi református tanárok értekezletet.

— **A magyar nemzeti egyház.** Arad város törvényhatósági bizottsága Csongrád-vármegye átirata alapján foglalkozott a magyar nemzeti egyház kérdésével. A közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy hasonló szellemben feliratot intéz a képviselőházhoz a magyar nemzeti egyház megteremtése érdekében.

— **A marostordamegyei közgyűlés** sok izgalom után véget ért. A belügyminiszter felfüggesztette Nagy József alispánt és Erődsy főjegyzőt s helyettesítésükkel a főispán Reicher főszolgabíró bízta meg. Erődsy főjegyzőt, mivel a főjegyzői hivatalt Reichernek átadni nem akarta, esendőri karhatalommal távolították el irodájából. A főispán érvényt szerzett a törvényes rendelkezéseknek. Miután az alispán és főjegyző hívei a gyűléstermet elhagyták, a gyűlés további része gyorsan és nyugodtan folyt le.

— **Közöskönyha Enyeden.** Városunkban az első közöskönyhát f. hó 10-én alakult meg. Kisebbszerű ugyan, de azért kísérletképpen jó, hogyan válik be hasznosan a közöskönyha iránt való vágyakozás. Paulini Rezső polgártársunk a feje ennek az egyesült 4 családnak (24-en vannak), kik közösen költik el azóta a reggelit, az ebédet és a vacsorát. A rendes polgári étkezést személyenként napi 70 fillérral kezdték meg és reménylik, hogy később még lejjebb is szállíthatják. — A nagy közöskönyha alakításában a mult vasárnap volt értekezlet, melyen a szükséges tennivalókkal egy bizottság bízott meg. Ez a bizottság most készíti a tervezetet, hogy lehetőleg október 1-jén a közöskönyhát megnyithassák.

— **A színházi előadásokról** egy heti tapasztalataink alapján lapunk jövő számában összefoglaló referátát fogunk közölni.

— **Az állami tisztviselők** szegedi kongresszusukból, melyet folyó hó 22. és 23. napokon tartanak, memorandumot terjesztenek a kormányhoz, melynek alapelvei a

szolgálati pragmatika és a kölcsönös segítyezés. A fizetésre nézve azt kívánják, hogy a tisztviselő kezdő fizetése 1800 korona legyen; az automatik is előlépés 3 évenként s a maximális összegig mindenféle kinevezés esélyeitől függetlenül biztosítottassék. A tervezet szerint főiskolát végzett tisztviselőre 7100 korona, érettségi vizsgás tisztviselőre nézve 5000 korona, négy középiskolai osztályt végzett tisztviselőre nézve 4000 korona a maximum, ameddig 30—35 évi szolgálat alatt eljuthat. A fizetések ügyének rendezésével kapcsolatban a lakásbérleteket és a nyugdíjigényt is kedvezőbben akarják megállapítani. Kívánják azonkívül, hogy a titkos minősítés eltöröltessék, az összeférhetlenség szabályoztassék s intézkedések történjenek az elméleti cikkek mesterséges megrágításának megállítására nézve.

— **Nagyenyed város tanácsa** közölni teszi, hogy a honvédelmi miniszter úr öngyermekességének 7869—907. számú rendelete folytán ez évben a m. kir. honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi, valamint a népfelkeltés időszaki jelentkezései nem tartatnak meg. A tisztí jelentkezések azonban az eddigi módon a folyó évben is teljesíttetnek.

— **A székely kiállítás.** A sepsiszentgyörgyi székely kiállítás mind nagyobb terjedelműnek ígérkezik. A kiállításon résztvesznek Háromszék, Csík, Udvarhely, Brassó, Kisküküllő vármegyék nagyszámú kollektívokkal. Ugyan-e vármegyék kiegészítői hét-száz darab lovat és szarvasmarhát mutatnak be. A székely kirendeltség eddigi működésének gazdasági eredményeit szintén nagyobb gyűjtemény keretében tárja fel. A kiállításra eddig 8300 korona van együtt díjakra, amiből lovak díjazására 2000 koronát, szarvasmarhák, juhok, sertések és baromfiak díjazására 4500 koronát, termény és gyümölcsre 2000 koronát fordítanak. Lesznek továbbá arany, ezüst és bronzérmek. Az utolsó bejelentési határidő szeptember hó 18. A kiállítást szeptember hó 29-én nyitják meg és nagy előkészületeket tesznek Darányi földművelésügyi miniszter fogadtatására, aki, hogy a székely kirendeltség sikereiről személyesen szerezzen meggyőződést, leutazik a kiállítás megtekintésére.

— **Mily iparágakat érdemes meghonosítani?** A „Magyar Ipar“ pontos összeállításban ismerteti azokat az iparcikkeit, a melyekből jelentékenyebb behozatali többlettünk van. E közléseknek célja választul szolgálni azokra a sürű kérdésekre, hogy miféle iparágakat volna érdemes Magyarországon meghonosítani. A M. I. összeállítása csaknem az egész árulajstromot felleleli s az érdeklődőknek mint különlenyomat rendelkezésükre áll.

— **Hirdetmény.** Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsa, mint elsőfoku iparhatóság közölni teszi, miszerint az 1907. évi XIX. t. cz. szerint a paritásán alapuló kiküldött megválasztására nézve a pénztári közigazgatás kiegészítése céljából pótválasztás tartandó s a közgyűlésbe annyi munkaadó kiküldött választandó, a hány alkalmazott tagja van a közgyűlésnek. Hogy az arány

meglegyen, a gyulafehérvári munkásbiztosító-pénztárba még 19 munkaadó kiküldött választandó, kiknek választására határnapul folyó 1907. évi szeptember hava 20 napja tüzetik ki, a városi tanácsház nagytermében és a választás megtartásával Roska József iparhatósági biztos bizatlik meg. A választási eljárás az irt napon delelőtti 9 óraker kezdődik és déli 12 óraker fejeztetik be. A választáson csak a munkaadók vehetnek részt s a kiküldött szavazati cédulák beadása által választatnak, mely szavazati cédulákon csak annyi név lehet, amennyi kiküldött választandó. A megválasztandó kiküldöttek csak ideiglenesen a pénztári szervezet végleges átalakulásáig működnek.

— **Ifj. Prohászka Sándor** fővárosi műfogspezialista csak rövid ideig maradhatott városunkban, mert budapesti elfoglaltsága tovább nem engedte. Jövő év márczius havában ismét ellátogat hozzánk, addig is köszöni a n. é. közönség eddigi bizalmát és reméli, hogy szakképzettségével és pontos munkájával azt ezután is kifogja érdemelni. Budapesti fogműterme Rákóczi út 69.

— **Élelmes. Öszeres:** Vedjen a nadságos orcság eztet a fain arany-inggombot. Ur: Nincsen szükségem semmire.

Öszeres: Akkor vedjen a nadságos orcság eztet az imádságos könyvet és odjo hálat az Istennek, hogy ninc s szüksége semmire.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részv. társ.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szóig 40 fillér, azon tul minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szivesen válaszolunk, ha póstabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel.

Egy 12-es damasz k fegyver, egy 3 meter magas fiodendron és egy óriás aloe cladó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Sz. 5267—1907. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy dr. Garda Kálmán ügyvéd által képviselt Mán Todor, Mán Zsuzsanna és Mán Jakab vládházi lakosok végrehajthatóknak Gróza Juon lui Vaszilja és Juonás Juon lui Vaszilja vládházi lakosok végrehajtást szenved elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 97 korona 38 fillér tőke, ennek 1907. évi június hó 6-tól járó 6% kamatai kielégítése végett, az 1881. LX. törvényzikk 146. §. alapján és a 146. §. értelmében, a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő Gróza Juon lui Vasziljának a vládházi 63 sz. tkvben A + 1—3, 5—34 r. sz. 194, 251, 686, 687, 808, 807, 815, 882/1, 944, 945, 996, 1000, 1124a, 1124b, 1214, 1308, 1658, 1698, 1760, 1840, 1868, 2024, 2072, 2073, 2106, 2208, 2327, 2332, 2514, 2531, 2595, 2596/2, 2533/2, 2542, 2632, 2581, 3490, 3496, 4122, 4123, 4457, 4458 hr. sz. ingatlanokból öt illető 1/2-ed rész jutalékára 686 kor. 50 fill., továbbá a 208 sz. tkvben A + 1 r. sz. 689/3 hr. sz. kertre 20 kor., a 2 r. sz. 806 hr. sz. kertre 92

kor. továbbá a 265 sz. tkvben A + 1—3 r. sz. 1250, 1251, 1942/2 és 1943 hr. sz. alatti ingatlanokból öt illető 1/2-ed rész jutalékára 408 kor., továbbá Juonás Juon lui Vasziljának a 631 sz. tkvben A + 1 r. sz. 1598 hr. sz. alatti ingatlanból 1/3-ad rész jutalékára 43 kor., és végül a 788 sz. tkvben A + 1 r. sz. 35, 36, 37 hr. sz. alatt foglalt ingatlanokból 1/6-ad rész jutalékára 31 kor. becsértékben és így összesen 1280 koronában állapítatik meg.

A fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi október hó 12-ik napján d. u. 2 óraker Vláháza község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtható kivételével tartoznak az ingatlanok becsértékének 10%-at készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §. szerinti óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak a kir. járásbírósnál, bírói letetbe történt elhelyezéséről nyert leteti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságától.
Nagyenyeden, 1907. évi július hó 10-én.

Vincenti,
kir. bíró.

180 1—1

Big csak apró ligényragyok.
I ar igazságtól durradok,
Ézt pedig higyjék el nekem.
Kniipp-kávének hozónkdem.

Valódi csak az eredeti csomagokban Kathreiner névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az igazgató gyarmatkávéit!

Kizárólag a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé bizonyult a legjobb pótlékának, mely könnyen emészthető, tápláló és védelő, midőn elmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a Kathreiner-re szoltassuk!

Egy jó állapotban levő
zongora
jutányosan eladó. — Értekezhetni
Szentkirály-utca 14. szám alatt.

1085—1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben levő szalmazsákokból kikerült ágyszalma értékesítése céljából a folyó hó 18-án d. e. 10 óraker — a fegyintézet hivatalos helyiségében — nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Résztvenni szándékozók 10 korona bánatpénzt tartoznak letenni.

A kir. orsz. fegyintézet igazgatósága.
Nagyenyed, 1907. szeptember 11-én.

Az igazgató helyett:

Ludányi,
ellenőr.

179 1—1

Ifj. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagyenyeden, Főtér 3. szám.

Bátorkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szives figyelmét a most ujonnan berendezett női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktárunkra főlhívni, hol jutányos árban és a legpontosabb kiszolgálás mellett szerezhető be minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítást legméltányosabb árak mellett eszközölük; egyszerű és díszes kivitelben.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szent-Mihály

ORSZÁGOS VÁSÁR

I. évi szeptember 26-16-i bezárólag szeptember 30-ig fog megtartani. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember 26-16-i, osztorfőkövi reggeli 5 órától kezdve meg van engedve. Temesvár, 1907. évi szeptember hó 3. án.

A városi főkapitányságtól:
Bee Ferencz, főkapitány.

178 1-2

Nagyérdemű vevőközönség!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon Vár-épület 8. sz. alatt

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam, hol állandóan dús választékban tartok jöminőségű hazai gyártmányu női-, férfi- és gyermek-czipőket, férfi- és fiukalapokat, ing, gallér, kézelő, harisnya és esőernyőket. Továbbá vásznak, flanelok, ezibelin, lodenszövetek, szőttes, zephir, cretonok, parketok. Ujdonságok női divatkelmék és cheviotokban. Ágyterítők, függönyök, paplanok és még sok itt fel nem sorolt czikket. Miatán bevásárlásaimat kizárólag készpénzzel eszközölöm és nagy mennyiséget veszek, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy az üzletben lévő összes czikkeket feltűnő olcsó gyári árban számithatom. Ezek után kérem a n. é. vevőközönség becses pártfogását, hogy alkalmam legyen olcsó áraitól meggyőződtenni.

Fiztel-ttel

Weinberger Miksa.

182 1-25
Vár-épület 8 szám.

Feltűnő olcsóság! tennis flanelokban 15 krajczártól kezdve.

LEOPOLD GYULA hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41.

Requiny-féle római vértisztító-szörp

vértisztító és vértisztító. Nagy Üveg 3 kor., 6 Üveg 8 kor. utánvétellel küldi.

REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kúli-6 Kerepesi út 24. A híres RAKÓCZI GYOMORKEBERŐ egyedül készítője. Érdemes prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI LENVÁSZON DAMÁST.

árak csak akkor csökkennek, ha az anyag minősége magasabb.

YERSZEGÉNYSEG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis Üveg Ára 8-20 kor. Nagy Üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban. Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

A legjobb órákat RÉSZELETTÉRE

legszélesebb és legbiztosabb órákat, egy készpénzzel, mint **BRAUSWETTER JÁNOS** órák készítője. SZÉKESDÉN. 2000 rúpért ingyen és bérmentve.

TÜDŐBAJOSOKNAK

de mindenkinek, aki köhög, rohad, pártatlan szolgálatot tesz a

Halápi-féle hársfamézszerp

Mintatvegyet 3 koronáért küld **APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR** BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 64.

PLATSCHEK VILMOS

elismer legolcsóbb, legszolidabb **FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza** Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatba ejti a **Hammond** írógép.

Kizárólagos elárúsitók: **FARAGÓ TESTVÉREK** Budapest, V., Arany János-sz. Kérjen mindenki prospektust!

BALASSA FÉLE UGORKATEL

széleskörűen való bekenés által. Egy Üveg Ára 2 korona. Hossz ugorokasáppan 1 K. püder 1-20 K.

Főszékhely: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész Upest, Andrásy-ut 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? **SCHULLER FERENCZ**

ujonnan berendezett elsőrangú éttermelben Budapest, VI., Andrásy-ut 39. mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van.

KATZER részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke.

Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Uj-utca 43. Katzer szörmeáru az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY

VÁSÁROLJON KISS FÉLE SZERENCSEJE NAGY VÁSÁR-ÉRTÉKÉRT

BABYMIRA-CRÉM legjobb szor kiftések, ótvár, ráncok, feldörzsölés és kipállott bőr gyógyítására. Egyedüli készítő: **BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB** 5 doboz ára bérmentve 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.

A DREZDAI MOTORGYÁR részvénytársaság benzín-, gáz-, szilvága-motorok és benzín-lokomobiljai szaktörvények elismerésével az összes gyártmányok készítői. Vezető igazgató: **GELLÉRT IGNÁC és Tsa** Budapest, VI., Teréz-körút 42. Prospektus ingyen.

Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY

tojásárgója helyett használható a sző és főzésnél. **NAGY MEGTAKARÍTÁS.** Kapható minden fűszerüzletben és drogeriában. Készítők: **STROBENTZ TESTVÉREK, R. T.** vegyipari gyára, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle **NEPELEJTS** védjegyjű férfi-nyakkendő, kintő **magyar Ipari PÁRIS SZÁLLODA**

Szállodás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körút 25. sz. 100 szoba 2-20 K-tól feljebb. Kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdő, meleg és hideg víz, étterem, villamos vasúti megállóhely az ország pályaudvarok (6

Egyenruhákat

a legszebb, legjobb és legtartósabb kivitelben, **egyevés önkénteseknek előírás szerint** készít a 76 év óta fennálló és legjobb hírnévnek örvendő

egyenruházati intézet

HIRSCH BUDAPEST, V.,
Dorottya-utca II. sz.

Kedvező fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen és bérmentve

Szabóssz kivánságra az intézet saját költségén költi.
176 2-3

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Ajánlom a n. é. birtokos és gazdaközönségnek kitűnő és elsőrendű **marok lerakó arató-gépeket** mérsekelt használati díj mellett, avagy rész aratásra, melyet nálam raktáron megtekinthetnek és az aratásra megszerezhetnek, avagy az idényre szerződésileg lekötöhetnek.

Továbbá ajánlok tökéletes, tiszta és szakszerű cseplésre, amit két teljesen újonnan javított gőzseplő garnitúrával évek óta gyakorlattal be is bizonyítottam.

Elvállalok mindennemű gépek és lakatos munkák készítését, szakszerű javítását, biezliklik, varrógépek, permetező gépek a legjobb gyártmányokból és mindenféle gépalkatrészek állandóan raktáron tartatnak.

Tökéletesen jó permetező és biezliklik napi díjak mellett használatra kiadtnak.

Szakmamban vago mindennemű költséggel és felvilágosítással díjtalanul szolgálok.

Becsés partfogast kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye.

12 74-104

Csak **SICULIA** névvel ellátott üvegek valódiak.

A MALNASI

„SICULIA”

FORRAS-VIZ

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken át fűrt **ártézi forrás.**

A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvagyjerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, tork, gyomor, vese, hólyag káros bántalmait ellen Koranyi, Kéthly, Tauszk, Riegler, Nurićán József tanár urak szelvényeinek a MALNASI „SICULIA” forrást a kontinens legdúsabb természetes alkális sós savanyuvizének minősítik.

Magyarországi főraktár:

BRÁZAY KÁLMÁN
BUDAPEST, József-körút 37.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és fűszerkereskedésben.

NAGYENYED VÁROS KÖZÖNSÉGE

150 5-52

GŐZ, KÁD ÉS KŐ (MEDENCZE) FÜRDŐJE

Vasút-utca 4. Vasút-utca 7.

Gőzfürdő.

Fürdőidő:

Férfiaknak: szerda, csütörtök, szombat és vasárnap reggel 6 órától délután 2 óráig.

Nőknek: kedden és pénteken reggel 6 órától esti 6 óráig.

Árak:

Felnőtteknek . . . 1.20 kor.
Tanulóknak . . . 1.— kor.
Szülővel fürdő 12 éven aluli gyermekek után fejenként 50 fillér fizetendő.

Kádfürdő.

Fürdőidő:

Az év mindenik szakában, a hét minden napján (hétfo kivételével) nők és férfiak reggeli 6 órától esti 6 óráig fürödhetnek.

Árak:

Az	1	2	3	4	5	6
számu kádakban						
Felnőtteknek	1.20 k.	1.40 2.—				
Tanulóknak	1.— k.	K. K.				
Szülőjükkal együtt fürdő gyermekeknek	50 f.	*				

*) Ezen díjért a szülőn kívül még három (12 évesnél kisebb) gyermek is fürödhetik.

Kő (medencze) fürdő

Fürdőidő:

Férfiaknak: szerda, szombat, vasárnap reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön délután 2 órától esti 6 óráig.

Nőknek: Kedd s péntek reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön reggel 6 órától délután 2 óráig.

Árak:

Mindenkinék, mindennap 25 fillér.

Modern és kényelmes berendezésű gőzkamra; tükör- és hűtő-medenczék; fényes berendezésű pihenő; massage, tyukszemvágó és fodrász; emelt és súlyesztett porcellán-kádak; hideg és meleg, felső- és alsóvezetésű ütő- és permetező-zuhanyok. A fürdő a város központján minden időjárás mellett gyalog is könnyen megközelíthető.

Gőz- vagy kádfürdőre előre megváltott 30 drb jegy ára 36 kor. helyett, 30 kor.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhiteles pénzüzetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örszi díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számitol le.

Allandó betétet 5% kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevetve 14. szám alatt.

15 74-104

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED

Alsó-Fehér megye.

215 83-104

100 KAT. HOLO.

A legjobb gyümölcsfák.

Kifogástalan szőlőoltványok.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Setaterfák • Diszoserjek • Rozsák
Bogyogyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökéres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírarugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.